

ETUC-OVA PLATFORMA O BUDUĆNOSTI EUROPE

ETUC-OVA PLATFORMA O BUDUĆNOSTI EUROPE

Rezolucija usvojena na sjednici Izvršnog odbora održanoj 26.-27. listopada 2016. godine

Mi, europski sindikati, želimo Europsku uniju i jedinstveno tržište temeljeno na suradnji, solidarnosti i socijalnoj pravdi – Europsku uniju koja je u stanju natjecati se u svijetu s održivim gospodarskim i socijalnim modelom.

Zajedno smo jači – ekonomski, socijalno i demokratski. EU ne može ostvariti više standarde života za sve bez pravednije integracije i konvergencije prema gore.

Svi zaslužujemo bolju Europsku uniju za njezine građane i radnike.

EU MORA REAGIRATI NA SVOJU KRIZU

Ekonomska kriza, visoka nezaposlenost, socijalna isključenost i nezadovoljstvo, zajedno s izbjegličkom krizom, Brexitom i terorizmom: sve to među radnicima i građanima stvara krizu povjerenja u EU, ali i dovodi do rastućeg populizma, nacionalizma i ksenofobije.

Fizičke i kulturološke granice ponovno se uvode, a sukobi i neslaganja među državama članicama blokiraju napredak zajedničkih projekata. Europu okrivljuju za sve probleme koji trenutno pogađaju ljude, iako je većina odgovornosti na odlukama koje donose nacionalne vlade i institucije.

Proces odlučivanja EU-a je oslabljen, a međuvladini mehanizmi uvedeni nakon ekonomske krize često su zamijenili metodu zajednice iz ugovora o EU-u, čime je građanima oduzeta demokratska kontrola nad europskim odlukama.

Kristalno je jasno, dok god se gospodarstvo ne oporavi i dok se ne zaustave neoliberalne politike, te se ne riješi nezaposlenost, siromaštvo i socijalna fragmentacija, strah, nesigurnost i gnjev radnika neće zamijeniti nada u bolju budućnost.

Europska unija nalazi se na prekretnici: ili će se preoblikovati i reformirati u pravedniju i više socijalnu Europu, ili će se raspasti.

Ipak, ankete pokazuju kako je Brexit povećao podršku europskih građana u nekoliko država članica. Pred nama su izazovi i prilike, te moramo raditi zajedno na izgradnji pozitivne alternative.

Glavna postignuća europskog procesa integracija (kao što su mir i demokracija; jedinstveno tržište i ekonomska suradnja; visoke razine obrazovanja, inovacija, tehnološkog razvoja; zaštita ljudskih prava i dobro funkcionirajući socijalni model; sloboda kretanja) učinila su Europu vrlo dobrim mjestom za život: to naslijeđe ne smije se potkopati.

Promjene su žurno potrebne, a europski sindikalni pokret daje svoj doprinos, zajedno s ostalima kojima je stalo do budućnosti Europe.

OŽIVLJAVANJE EU-A: SINDIKALNA PLATFORMA ZA BUDUĆNOST EUROPE

Preoblikovanje Europe, ponovno pokretanje europskog projekta. Za to su potrebne drukčije politike, drukčija pravila i veće sudjelovanje građana, radnika i organizacija koje ih predstavljaju.

Potrebno je više konvergencije prema gore u smislu uvjeta života i rada među državama i unutar država, manje nejednakosti i više ekonomske i socijalne kohezije. Nužno je osigurati bolje standarde života, a za njihovo ostvarenje potrebno je provesti snažnije politike.

Radnici i građani ponovno će prigriliti EU ako pronade i osigura konkretna rješenja za njihove probleme, ako doprinese kvaliteti radnih mjesta i punoj zaposlenosti – jednakim ekonomskim i socijalnim mogućnostima – socijalnoj zaštiti – osobnoj sigurnosti i blagostanju.

Predlažemo novi Pakt za budućnost Europe, na temeljima prosperiteta, socijalne pravednosti i demokracije.

ODRŽIVI EKONOMSKI RAST ZA OTVARANJE KVALITETNIH RADNIH MJESTA I BOLJE UVJETE RADA

EU je reagirala na globalnu ekonomsku krizu isključivo fokusirajući se na rezanja javnog proračuna i izvoz – glavni alati prilagodbe bile su strukturne reforme za fleksibilnost tržišta rada, rezanje javne potrošnje, usluga i socijalne zaštite, snižavanje plaća i urušavanje kolektivnog pregovaranja.

To nije riješilo nijedan problem s kojime se suočava naša ekonomija, već je umjesto toga dovelo do slabijeg oporavka, stagnacije i deflacije, neprihvatljivih razina nezaposlenosti i prekarnosti, siromaštva i socijalne isključenosti.

Krajnje je vrijeme za održivi rast – koji za nas znači kvalitetna radna mjesta, pravedne uvjete rada, jednakost na tržištu rada i u društvu, socijalnu inkluziju i integraciju za sve. On također podrazumijeva drukčiju globalnu i europsku ekonomsku agendu, usmjerenu na ostvarivanje boljih uvjeta života i rada. Kako bi se sve to ostvarilo, nužne su neke hitne mjere.

Potreban je izvanredni plan za investicije i otvaranje kvalitetnih radnih mjesta, koji je ETUC već predložio u svojoj inicijativi „Novi put za Europu“, pokrenutoj 2013. godine. Potrebno je

osnažiti javne investicije, kao jedini učinkoviti način za pokretanje i privatnih investicija. Tzv. Junckerov plan, posebno sada kada je najavljena druga faza, mora biti preusmjeren prema zemljama i sektorima kojima je to najpotrebnije, dajući istovremeno podršku industrijskoj politici EU-a, a nužno je značajno povećanje dostupnih javnih sredstava.

Kako bi države članice mogle investirati, nužna je reforma Pakta za stabilnost i rast, revidiranjem i prilagodbom njegovih ciljeva sadašnjem makroekonomskom kontekstu, i uvođenjem stabilnog i transparentnog „zlatnog pravila“ za fleksibilnost, isključivanjem iz ciljeva koji se odnose na deficit i dug produktivne investicije u hard i soft infrastrukturu, zelenu ekonomiju, inovacije i istraživanje, obrazovanje i osposobljavanje, socijalnu infrastrukturu i javne usluge.

Osim toga, samoj Europskoj uniji mora biti dopušteno mobilizirati javne investicije u transnacionalne projekte, putem Europske investicijske banke (EIB) i izdavanja investicijskih obveznica i osnivanjem autonomne EU riznice za proračun i euro.

Potrebna je koordinacija oporezivanja, kao i borba protiv porezne evazije, te osiguravanje pravednog i progresivnog oporezivanja za ljude i biznis, te davanje podrške proračunu EU-a.

Nužno je priznati osnovnu ulogu učinkovitih i inkluzivnih javnih usluga za socijalnu pravdu i socijalnu koheziju, kao i za pravedan i održiv rast; s druge strane, mora se suzbiti raširena propaganda protiv svega što je javno (investicije, usluge, radnici).

Potrebna je posebna pojačana koordinacija za Ekonomsku i monetarnu uniju (EMU), u sklopu procesa dovršenja njezine izgradnje, uključujući kako povezati Euro riznicu s financiranjem javnih investicija. Štoviše, potrebno je revidirati i proširiti mandat Europske središnje banke, na način da se među ciljeve uvrsti puna zaposlenost. Zdrava ekonomska i politika zapošljavanja trebala bi podržavati jedinstvenu valutu, a pored postojeće Euroskupine ministara financija, treba razmotriti i osnivanje Euroskupine ministara rada.

Izazove koje donose klimatske promjene, održiva opskrba energijom, digitalizacija, automatizacija i procesi restrukturiranja izazvani globalizacijom trebaju biti razmotreni kroz strategiju „pravedne tranzicije“, koja osigurava da otvaranje kvalitetnih radnih mjesta nadoknađuje uništavanje radnih mjesta, da se prvo zaštite interesi radnika i građana kako bi mogli imati koristi od te nove ekonomske revolucije. K tome, Europa treba zdravu industrijsku politiku, koja podržava zrele sektore i promiče one inovativne prema takvoj pravednoj tranziciji.

Međunarodni trgovinski sporazumi moraju slijediti istu logiku, moraju biti progresivni i pravedni, a socijalna, okolišna i javna dimenzija u njima mora biti očuvana i čak osnažena. Moraju zadržati pravo i prostor za vlade na svim razinama da donose zakone i upravljaju javnim službama u javnom interesu, kao i za socijalne partnere da razvijaju socijalni dijalog i industrijske odnose u sklopu svoje autonomije.

Europska interna potražnja mora biti potaknuta u cilju ostvarivanja pravednog oporavka. Plaće posljednjih godina zaostaju za produktivnošću u svim državama EU-a, dok s druge strane rastu troškovi života, te je sada vrijeme za opće povećanje plaća za europske radnike. To mora biti postignuto osnaživanjem kolektivnog pregovaranja tamo gdje ono funkcionira, njegovom ponovnom stabilizacijom tamo gdje je bilo urušeno, te osnivanjem institucija kolektivnog pregovaranja i praksi ondje gdje iste ne postoje: izgradnja kapaciteta socijalnih partnera i nacionalni pravni okviri, po potrebi, alati su za postizanje toga cilja. Tamo gdje je to potrebno, treba težiti i višim minimalnim plaćama i plaćama dostatnima za pristojan život (living wage). Potrebno je razmotriti dimenziju konvergencija plaća prema gore, među zemljama (posebno između zemalja istoka i zapada) i među sektorima, kao temeljnog alata za smanjivanje makroekonomskih neravnoteža, nejednakosti (uključujući razlike u plaći između spolova), te protiv bilo koje vrste dampinga plaća i diskriminacije.

OŽIVLJAVANJE EUROPSKOG SOCIJALNOG MODELA: SNAŽNIJA RADNA PRAVA I SOCIJALNA ZAŠTITA

Nečuvvena kriza europske socijalne kohezije odvija se pred našim očima, s rastućom nezaposlenošću mladih i dugotrajnom nezaposlenošću, prekarizacijom rada, fragmentacijom, problemima u ulasku na tržište rada, rastućom nejednakošću, socijalnom isključenošću i diskriminacijom. Europski socijalni model, koji je služio kao model i primjer za ostatak svijeta, sada je oslabljen, a u nekim zemljama čak i urušen.

Europa mora oživjeti i osnažiti svoj socijalni model, prije svega promjenom prevladavajućeg diskursa, koji na njega gleda kao na prepreku konkurentnosti i ekonomskom rastu. Nužno je prepoznati kako su zemlje s visokim plaćama, snažnim socijalnim dijalogom i kolektivnim pregovaranjem i stabilnim sustavima socijalne zaštite zemlje koje ostvaruju bolje ekonomske rezultate.

Socijalna dimenzija Europske unije mora imati jednaki značaj kao i ekonomsko upravljanje. Vrijeme je za pokretanje procesa europskog socijalnog semestra i vrijeme je da se osigura kako Europski stup socijalnih prava nije samo i jedino paliativna mjera za popravlanje posljedica mjera štednje, već dio ukupne strategije preoblikovanja budućnosti Europe. „Socijalna tržišna ekonomija“, kako ju je opisao Jacques Delors, mora ponovno biti u središtu Europske unije.

Europska unije mora se pobrinuti da Europski stup socijalnih prava ne bude samo isprazno obećanje. Radnici i građani trebaju konkretne prijedloge; mjere koje mogu donijeti stvarne promjene za njihove svakodnevne živote, i koje mogu poboljšati njihove uvjete života i rada.

Odgovarajuće razine socijalne zaštite i prava moraju biti zajamčene svih građanima, bilo da su zaposleni, nezaposleni ili umirovljeni. EU standardi trebaju biti utvrđeni za sve zemlje, te ostvareni kroz konvergenciju prema gore, uz puno poštivanje postojećih boljih uvjeta.

Učinkovita i progresivna polazišta, preporuke, zakonodavstvo i financiranje trebaju biti provedeni kako bi se državama članicama pomoglo u tom procesu. Moguće je pokretanje specifičnih alata na razini EU/EMU-a, kako bi se podržali i integrirali nefunkcionalni ili nedostatni mehanizmi socijalne zaštite, te financiranje na nacionalnoj razini, kao i u situacijama zaposlenosti ili socijalnih kriza i šokova. Primjerice, dopunski sustavi za nezaposlenost i okviri za minimalni dohodak (slično Garanciji za mlade/Inicijativi za zapošljavanje mladih) mogu biti razmotreni za zemlje kojima je to najpotrebnije, čuvajući pri tome autonomiju socijalnih partnera i postojeće nacionalne sustave.

Prioritet na razini EU-a treba dati specifičnim područjima na kojima su potrebne intervencije, kao što su mladi i dugotrajna nezaposlenost, nejednakost i diskriminacija na temelju spola, siromaštvo, siromaštvo uz rad i socijalna isključenost, neprijavljeni rad, vještine i cjeloživotno

učenje, pravedna tranzicija, obiteljske naknade, mirovinski sustavi, zdravstvo i dugotrajna skrb, diskriminacija zapostavljenih i ranjivih kategorija, bolest i invaliditet. Sva ta područja zavređuju uzlaznu konvergenciju prema boljim standardima, te odgovarajuće i učinkovite alate za ostvarivanje toga cilja. Nadalje, načelo „jednagog tretmana“ mora biti potvrđeno i provedeno u svim politikama, inicijativama i zakonodavstvu EU-a.

Prekarnost i fragmentacija na tržištu rada zahtijevaju posebno razmatranje, kao i novi oblici ekonomske aktivnosti i zapošljavanja koji utječu na budućnost rada. Osim borbe protiv starih i novih oblika izrabljivanja, kao što su neprijavljeni rad i lažno samozapošljavanje, nestandardni radnici i samozaposleni radnici zaslužuju posebne mjere i okvire kojima će im se jamčiti ista prava kao i ostalim radnicima, kao što je pravo na pregovaranje za plaću, pravo na socijalnu, zdravstvenu i mirovinsku zaštitu, pravo pristupa kontinuiranom osposobljavanju, i pravo učlanjivanja u sindikat.

Pravo na slobodu kretanja mora biti osnaženo, zaštitom Schengenskog sporazuma, borbom protiv socijalnog dampinga i osiguravanjem dobrovoljne i pravedne mobilnosti, pune jednakosti tretmana, integracijom i inkluzijom domaćih i mobilnih radnika. Prenosivost i koordinacija socijalne zaštite u prekograničnoj dimenziji mora biti osnažena. Nužna je uspostava pravednije europske agende migracija, koja je usredotočena na integracije i jednakost. Snažnija i humanitarnija politika azila treba biti uspostavljena, na temeljima solidarnosti, odgovornosti i suradnje.

Nužna je uspostava EU okvira za zaštitu i ponovno utvrđivanje sindikalnih prava, koja su izvrgnuta napadima i čak urušavana nakon uvođenja politika štednja proteklih nekoliko godina.

DEMOKRATIČNIJA PRAVA: RADNICI I GRAĐANI U SRCU EUROPE

Europske institucije trebale bi biti više demokratske, transparentnije, odgovornije i učinkovitije – radnici i građani žele osjećati kako njihov glas dopire do donositelja odluka, ali i da mogu razumjeti i utjecati na EU upravljanje (ali i na nacionalne procese odlučivanja).

Prema radnicima i građanima EU-a treba se postupati ravnopravno i pravedno. Nužna je ponovna uspostava kanala informiranja, savjetovanja i dijaloga među europskim radnicima i građanima, institucijama EU-a, političarima i dionicima, uključujući socijalnim partnerima i organizacijama civilnoga društva.

Europski izbori moraju biti prilika za istinsku demokratsku participaciju, dajući građanima mogućnost utjecaja na europske politike i upravljanje, te na sastav Europske komisije. Europskoj komisiji moraju biti dane razumne izvršne ovlasti, osnažujući istodobno demokratsku kontrolu i zakonodavnu inicijativu Europskoga parlamenta.

Socijalni dijalog – između socijalnih partnera i na institucionalnoj razini, radnička participacija i utjecaj na korporativnu politiku moraju biti podržani i osnaženi, kako bi bili ojačani i u potpunosti provedeni u državama članicama i u svim sektorima, a po potrebi i kroz pravni okvir i obvezujuće mjere za izgradnju kapaciteta socijalnih partnera.

Pregovori o Brexitu, te uključivanje Fiskalnog pakta u Ugovor zahtijevat će određene izmjene Ugovora. To bi trebala biti prilika za utvrđivanje konvencije, uz uključenost socijalnih partnera i civilnoga društva, kojom bi se temeljito izmijenio Fiskalni pakt i pretočio u alat podrške održivom i pravednom rastu, reformirao Pakt o stabilnosti i rastu, te u Ugovore ugradio Protokol o socijalnom napretku, socijalni semestar i Europski stup socijalnih prava.

Sindikati moraju biti uključeni u pregovore nakon britanskog referenduma, te podržavaju pristup Ujedinjenog Kraljevstva jedinstvenom tržištu, međutim to mora ići ruku pod ruku s punim poštivanjem četiri slobode, posebno slobode kretanja radnika, te poštivanja europske socijalne pravne stečevine od strane UK-a. Radnici ne smiju platiti cijenu Brexita!

Pregovori o Brexitu, kao i o bilo kojoj izmjeni Ugovora, trebaju postati prilika za osnaživanje i oživljavanje europskih vrijednosti mira, demokracije, prosperiteta i socijalne pravde – u svrhu izgradnje bolje i pravednije Europe za ljude.

The ETUC is the voice of workers and represents 45 million members
from 89 trade union organisations
in 39 European countries,
plus 10 European Trade Union Federations.

5, Bld du Roi Albert II - B- 1210 Brussels
Tel. 00-32-2/224 04 11
Fax 00-32-2/224 04 54/55

www.etuc.org